

Caroline Coffin, *Historical Discourse. The language of Time, Cause and Evaluation*

[Dick van Straaten, 2012]

Coffin laat zien dat docenten van leerlingen verlangen een goede redenering en argumentatie op te zetten, maar dat de schoolboeken die leerlingen lezen dat niet doen. Leerlingen hebben dus geen voorbeeld. Dat genre (*argumentative historical discourse*) komt in schoolboeken niet voor. Primaire bronnen worden apart aangeboden en niet als onderbouwing van de tekst (en dus als onderbouwing van historische beelden). Voor mitsen en maren is doorgaans geen plaats. Zouden leerlingen meer opsteken als ze dergelijke teksten krijgen voorgeschoteld? Je zou kunnen beredeneren dat ze aan de hand van dergelijke teksten beter leren argumenteren, maar zou het ook niet zo kunnen zijn dat ze er ook meer door onthouden?

The 'language of history': beschrijvend niveau (*recording genre*), verklarend niveau (*explaining genre*), argumentatieniveau (*arguing genre*). Coffin wil haar *language-based model* centraal hebben in geschiedenisonderwijs. Daarbij is het haar vooral te doen om opstelschrijven: leerlingen schrijven geschiedenis. Aandacht voor taal kan leerlingen helpen om beter geschiedenis te schrijven.

Samenwerking met de talen. Het gaat om de taaldimensie in het vak. De genoemde genres moeten expliciet onderwezen worden, in hun onderlinge samenhang. Alle drie even waardevol: zowel de narratieve tekst als de meer analyserende tekst. Kern van het vak is volgens haar chronologisch denken en causaal denken. Bij dat laatste is het voor leerlingen moeilijk om te gaan met onpersoonlijke krachten in de geschiedenis.

Coffin ziet chronologisch besef als kern van het schoolvak geschiedenis. Het ontwikkelen van dit besef kan bevorderd worden door expliciet aandacht te schenken aan de wijze waarop 'tijd' taalkundig is geconstrueerd. Het gaat om de 'taalkundige organisatie' van tijdsverloop. Macro-tijd-concepten: cyclische en lineaire tijdsverloop, verandering en continuïteit. Macro-tijd-constructen: kalender, chronologie, historische narratief. Deze constructen maken een temporeel verhaal mogelijk: een verhaal met oorzaken en gevolgen, met een plot. Coffin onderscheidt categorieën:

1 sequentie, opeenvolgingen in de tijd:

Nadat de koning gevlucht was, **kwamen** de regenten in spoedoverleg **bijeen** (niet gelijktijdig)

Toen ik eenmaal in de trein zat, **zwaaide** ik naar mijn vader en moeder (gelijktijdig).

2 segmentering van tijd: het onderscheiden van weken, jaren, perioden.

3 'time setting': iets wat op een bepaald tijdstip plaatsvindt, geen opeenvolging van gebeurtenissen dus, maar een momentopname: In 1928...plaats van handeling dus op een tijdstip.

4 tijdsduur, hoe lang iets duurt: 'hij was heel lang aan de macht', 'tienduizend jaar geleden'.

5 faseringen: het begin van, het einde van, de opkomst en ondergang van

6 organisatie door middel van tijd, dat wil zeggen de wijze waarop een tekst is opgebouwd en gestructureerd: In de eerste plaats...in de tweede plaats...ten slotte...de laatste reden is...

Deze categorieën hebben linguïstische kenmerken die herkend en geleerd kunnen worden. Coffin verbindt de categorieën aan de genres die ze onderscheidt: in het beschrijvende genre komen 1 en 3 meer voor dan in het analytische genre (verklaringen, argumentaties), etc. Daarnaast noemt ze drie ombuigingen die leerlingen moeten maken om succesvolle teksten te kunnen schrijven:

- de verschuiving van alledaagse tijd naar historische tijd: gebruik van kalendertijd om teksten te organiseren, niet alleen maar vanuit jezelf – een tijd en plaats van handeling – redeneren; gebruik van jaartallen met name om gedachten te ordenen.

- het ontwikkelen van verschillende manieren waarop historische tijd gerepresenteerd kan worden: vooral het segmenteren van tijd in perioden die bij een breed publiek bekend zijn, maar ook het gebruik van grotere tijdsduren, het kunnen 'springen' in tijd, waarbij soms hele eeuwen overgeslagen worden. Zich kunnen uitdrukken in termen als: aan het begin van de 19^e eeuw, gedurende de twintigste eeuw, van 1961 tot 1987, de belangrijkste periode in deze geschiedenis is...

- het ontmantelen van de tijdlijn als organisatorisch principe; het gaat hier om het verklaren en onderscheiden van trends en het loslaten van kalenderische tijd. Bijvoorbeeld het bespreken van oorzaken van dit of dat zonder acht te slaan op de chronologie.

Leerlingen die leren denken en redeneren van een 'persoonlijke tijd' naar een 'sociale tijd' ontwikkelen meer afstand tussen heden en verleden. Leerlingen zullen daar moeite mee hebben, maar expliciete aandacht voor de linguïstische implicaties van deze verschuiving kan hen daarbij helpen. De 'taal van tijd' leren dus, in de eerste plaats om geschiedenis te ordenen en teksten te structureren, in de tweede plaats om een professionele distantie tot het verleden te ontwikkelen en om te leren denken in zeer lange tijdsspannen en tijden van korte duur.